Zbornik sudske prakse

MIŠLJENJE NEZAVISNOG ODVJETNIKA
MACIEJA SZPUNARA
od 8. ožujka 2017.[1]

Predmet C-570/15

X
protiv
Staatssecretaris van Financiën

(zahtjev za prethodnu odluku koji je uputio Hoge Raad der Nederlanden (Vrhovni sud Nizozemske))

„Zahtjev za prethodnu odluku – Uredba (EEZ) br. 1408/71 – Socijalna sigurnost – Određivanje primjenjivog zakonodavstva – Članak 13. stavak 2. točka (a) i članak 14. stavak 2. točka (b) pod i. – Osoba koja je uobičajeno zaposlena na državnom području dviju država članica – Osoba zaposlena u jednoj državi članici koja dio svojeg rada obavlja u državi članici svojeg boravišta radeći većinom od kuće”

Uvod

1. Zahtjev za prethodnu odluku proizlazi iz postupka koji je u tijeku pred Hoge Raad der Nederlanden (Vrhovni sud Nizozemske) između X-a i Staatssecretaris van Financiën (Ministarstvo financija) u vezi s plaćanjem poreza na dohodak i doprinosa u sustav socijalnog osiguranja za godinu 2009.

2. Sud koji je uputio zahtjev traži od Suda smjernice u pogledu kolizijskih pravila iz članka 13. i članka 14. koji se nalaze unutar Glave II. Uredbe (EEZ) br. 1408/71[2]. Točnije, sud koji je uputio zahtjev postavlja pitanje treba li radi utvrđivanja primjenjivog zakonodavstva osobu koja je zaposlena u jednoj državi članici, a ima boravište u drugoj i koja dio svojeg rada za istog poslodavca (otprilike 6,5 % radnog vremena) obavlja u državi članici svojeg boravišta, uglavnom radeći kod kuće, smatrati osobom uobičajeno zaposlenom na području dviju država članica.

1 Izvorni jezik: engleski

2 Uredba Vijeća od 14. lipnja 1971. o primjeni sustava socijalne sigurnosti na zaposlene osobe, samozaposlene osobe i članove njihovih obitelji koji se kreću unutar Zajednice, u verziji kako je izmijenjena i ažurirana Uredbom Vijeća (EZ) br. 118/97 od 2. prosinca 1996. (SL 1997., L 28, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 5., svezak 7., str. 7., u daljnjem tekstu: Uredba br. 1408/71). Uredba br. 1408/71 je od 1. svibnja 2010. ukinuta i zamijenjena Uredbom (EZ) br. 883/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti (SL 2004., L 166, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 5., svezak 3., str. 160.). Međutim u glavnom postupku i dalje ostaje primjenjiv *ratione temporis*.

Pravni okvir

3. Članak 1. Uredbe br. 1408/71 sadržava sljedeće definicije „zaposlene i samozaposlene osobe”:

„(a) ‚zaposlena osoba’ odnosno ‚samozaposlena osoba’ znači:

i. svaka osoba koja je osigurana, obvezno ili na izbornoj produženoj osnovi, za jedan ili više osiguranih slučajeva obuhvaćenih granama sustava socijalne sigurnosti za zaposlene osobe ili samozaposlene osobe;”

4. Članak 13. te uredbe propisuje:

„1. Ovisno o članku 14.c i 14.f, na osobe na koje se odnosi ova Uredba primjenjuje se zakonodavstvo samo pojedinačne države članice. To se zakonodavstvo određuje u skladu s odredbama ove glave.

2. Ovisno o člancima od 14. do 17.:

(a) na radnika zaposlenog na državnom području jedne države članice primjenjuje se zakonodavstvo te države, čak i ako boravi na državnom području druge države članice, ili ako se registrirano sjedište ili mjesto poslovanja poduzeća ili poslodavca koji ga zapošljava nalazi na državnom području druge države članice;”

5. Članak 14. stavak 2. točka (b) pod i. te uredbe predviđa:

„2. Na osobu koja je uobičajeno zaposlena na državnom području dviju ili više država članica primjenjuje se sljedeće zakonodavstvo:

…

(b) na osobu, osim onih koje su navedene u točki (a), primjenjuje se:

i. zakonodavstvo države članice na čijem području boravi ako obavlja svoju djelatnost djelomično na tom području ili pripada pod nekoliko poduzeća ili nekoliko poslodavaca koji imaju registrirana sjedišta ili mjesta poslovanja na područjima različitih država članica;”

Činjenice u glavnom postupku

6. Osoba X je nizozemski državljanin koji je 2009., godine o kojoj je riječ, imao boravište u Belgiji.

7. Tijekom te godine je kao voditelj računovodstva i voditelj telekomunikacijskih odnosa radio za poslodavca sa sjedištem u Nizozemskoj.

8. Osoba X je u 2009. za svojeg poslodavca radila 1872 sata. Od toga je 121 sat X radio u Belgiji, što je otprilike 6,5 % od ukupnog radnog vremena. Time je obuhvaćeno 17 sati provedenih u posjetima klijentima u Belgiji i 104 sata koja je proveo radeći od kuće u Belgiji. Od kuće je radio 13 dana u 2009., svaki puta po 8 sati.

9. Posao koji je obavljao kod kuće sastojao se od obrađivanja e-mailova i izrade i slanja ponuda. Posao u Belgiji nije bio obavljan po određenoj shemi. Osoba X radila je kod kuće uglavnom u tjednima nakon ljetnih praznika, a ne u zimskom razdoblju. Ugovor o radu osobe X nije sadržavao nikakve odredbe o radu od kuće ili u Belgiji.

10. Osoba X je ostatak posla obavljala za poslodavca (1751 sat u 2009.) u Nizozemskoj, u uredu i u posjetima potencijalnim klijentima u Nizozemskoj.

11. Spor između osobe X i Staatssecretaris van Financiën (Ministarstvo financija) u glavnom postupku odnosi se na obračun poreza na dohodak i doprinose u sustav socijalnog osiguranja propisane za godinu 2009. Posebice je riječ o sporu o tome primjenjuje li se prema nizozemskom državnom sustavu osiguranja na osobu X obvezno osiguranje i je li ona stoga obvezna plaćati doprinose.

12. Gerechtshof 's-Hertogenbosch (Županijski žalbeni sud, 's-Hertogenbosch, Nizozemska), u žalbenom postupku protiv presude Rechtbank Zeeland-West-Brabant (Općinski sud, Zeeland-West-Brabant), presudio je da je osoba X samo povremeno obavljala posao u Belgiji u 2009. Gerechtshof 's-Hertogenbosch (Županijski žalbeni sud, 's-Hertogenbosch) smatrao je u tom pogledu:

(i) da ne postoje indicije da je namjera poslodavca i osobe X bila da potonja redovito obavlja posao u Belgiji,

(ii) da je posao uobičajeno obavljan u Nizozemskoj,

(iii) da su posjeti klijentima u Belgiji bili samo povremeni i

(iiii) u pogledu rada od kuće, nije postojala nikakva indicija o dogovoru između poslodavca i osobe X u tom pogledu, kao ni u pogledu strukturirane sheme.

13. Gerechtshof 's-Hertogenbosch (Županijski žalbeni sud, 'sHertogenbosch) je nadalje smatrao da povremeni posao koji je osoba X obavljala na belgijskom državnom području ne bi trebalo uzeti u obzir pri određivanju primjenjivog zakonodavstva u pogledu socijalne sigurnosti. Gerechtshof 's-Hertogenbosch (Županijski žalbeni sud, 's-Hertogenbosch) je stoga došao do zaključka da je osoba X uobičajeno zaposlena na državnom području jedne države članice, Nizozemske, zbog čega je u skladu s člankom 13. stavkom 2. točkom (a) Uredbe br. 1408/71 primjenjivo samo nizozemsko zakonodavstvo.

14. Osoba X podnijela je sudu koji je uputio zahtjev žalbu u kasacijskom postupku protiv te presude.

15. Sud koji je uputio zahtjev navodi da se žalbom postavlja pitanje koja odredba Uredbe br. 1408/71 određuje zakonodavstvo primjenjivo na zainteresiranu stranku. S jedne strane, ako se zanemare djelatnosti koje je osoba X obavljala u Belgiji, primijenilo bi se opće kolizijsko pravilo iz članka 13. stavka 2. točke (a) te uredbe, koje upućuje na primjenjivo zakonodavstvo države članice zaposlenja. S druge strane, ako pri ocjeni valja uzeti u obzir te djelatnosti, tada bi na temelju članka 13. stavka 2. točke (a) te uredbe došlo do promjene u primjenjivom zakonodavstvu. Primijenilo bi se zakonodavstvo Belgije umjesto onog Nizozemske uvijek kada bi mjesto gdje je osoba X stvarno obavljala djelatnosti bilo Nizozemska, a ne Belgija i obrnuto. S druge strane, moglo bi se smatrati da je osoba X uobičajeno zaposlena na državnom području dviju država članica, Nizozemske i Belgije, i da je stoga, na temelju posebnog pravila iz članka 14. stavka 2. točke (b) pod i. Uredbe br. 1408/71 na nju primjenjivo samo zakonodavstvo države članice njegova boravišta.

Prethodno pitanje i postupak pred Sudom

16. U tim je okolnostima Hoge Raad der Nederlanden (Vrhovni sud Nizozemske) odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeće prethodno pitanje:

„Prema kojem kriteriju ili kojim kriterijima treba ispitati koji se propisi primjenjuju u skladu s Uredbom (EEZ) br. 1408/71 u slučaju radnika koji živi u Belgiji i veliku većinu svojega rada za svojega poslodavca izvršava u Nizozemskoj, a pored toga 6,5 % toga rada u predmetnoj godini obavlja u Belgiji – u svojem domu i kod klijenata – a da pritom ne može biti riječ o utvrđenom obrascu niti je s njegovim poslodavcem sklopljen sporazum o izvršavanju rada u Belgiji?”

17. Tajništvo Suda je odluku od 30. listopada 2015. kojom se upućuje prethodno pitanje zaprimilo 5. studenoga 2015. Pisana su očitovanja podnijeli nizozemska, belgijska i češka vlada te Europska komisija. Osoba X, nizozemska vlada i Komisija iznijele su usmena očitovanja na raspravi održanoj 14. prosinca 2016.

Analiza

18. Sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li radi primjene članaka 13. i 14. Uredbe br. 1408/71 osobu koja je zaposlena u jednoj državi članici, a ima boravište u drugoj, i koja je, u godini o kojoj je riječ, maleni dio svojeg posla za istog poslodavca (otprilike 6,5 % radnog vremena) obavljala u državi članici svojeg boravišta, uglavnom radeći kod kuće, smatrati osobom uobičajeno zaposlenom isključivo u prvoj državi članici ili u objema državama članicama.

19. Sud koji je uputio zahtjev time želi utvrditi koje zakonodavstvo valja na temelju odredaba sadržanih u Glavi II. te uredbe odrediti kao primjenjivo na takvu osobu.

20. U tom pogledu se stajališta zainteresiranih osoba razlikuju.

21. Na raspravi je osoba X tvrdila da bi je se trebalo smatrati uobičajeno zaposlenom u dvije države članice pa da se na nju stoga primjenjuje zakonodavstvo države članice boravišta, u skladu s člankom 14. stavkom 2. točkom (b) Uredbe br. 1408/71. Tvrdila je da ima pravo na rad od kuće i da su njezini poslovi obavljani u kući, kao što je odgovaranje na e-mailove i kontaktiranje klijenata telefonom, dio njezinih glavnih zadaća. Nadalje je izjavila da te djelatnosti valja uzeti u obzir prilikom utvrđivanja primjenjivog zakonodavstva.

22. S druge strane, države članice koje su intervenirale i Komisija slažu se da Uredbu 1408/71 treba tumačiti na način da treba smatrati da je radnik s boravištem u Belgiji, koji veliku većinu svojih djelatnosti za nizozemskog poslodavca obavlja na državnom području Nizozemske i koji je, štoviše, 6,5 % tih djelatnosti obavljao u godini o kojoj je riječ u Belgiji, zaposlen samo na državnom području Nizozemske i da se na njega primjenjuje nizozemsko zakonodavstvo socijalne sigurnosti, u skladu s kolizijskim pravilom *lex loci laboris* koje se nalazi u članku 13. stavku 2. točki (a) te uredbe.

23. Sud je ustaljeno smatrao da odredbe Glave II. Uredbe br. 1408/71, u kojoj se nalaze članci 13. i 14., čine potpun i ujednačen sustav kolizijskih pravila čiji je cilj da radnici koji se kreću unutar Unije budu obuhvaćeni sustavom socijalne sigurnosti samo jedne države članice kako bi se izbjeglo kumuliranje primjenjivih nacionalnih zakonodavstava i komplikacije koje iz toga mogu proizaći [3].

3 Vidjeti osobito presudu od 24. ožujka 1994., *Van Poucke* (C-71/93, EU:C:1994:120, t. 22.).

24. U ovom slučaju, da bi se odredilo potpada li situacija o kojoj je riječ pod opće kolizijsko pravilo iz članka 13. stavka 2. točke (a) Uredbe br. 1408/71 (*lex loci laboris*) ili pod posebno pravilo iz članka 14. stavka 2. točke (b) pod i. (*lex domicilii*), potrebno je utvrditi treba li djelatnosti osobe X obavljane u Belgiji uzeti u obzir radi primjene tih odredaba.

25. Ako te djelatnosti treba uzeti u obzir, osobu X valja smatrati uobičajeno zaposlenom na državnom području dviju država članica u smislu članka 14. stavka 2. točke (b) pod i. Uredbe br. 1408/71. U suprotnom se primjenjuje opće kolizijsko pravilo iz članka 13. stavka 2. točke (a) te uredbe.

26. Primjećujem da okolnost da osoba X radi za jednog poslodavca ni na koji način ne isključuje primjenu članka 14. stavka 2. točke (b) pod i. Uredbe br. 1408/71. Kao što je Sud već zaključio u presudi Calle Grenzshop Andresen, ta odredba se primjenjuje i u slučaju kada dotična osoba obavlja djelatnosti na području dviju ili više država članica za jednog i istog poduzetnika [4].

27. Štoviše, čini se da u ovom slučaju nema sumnje da posao osobe X u Belgiji ne potpada pod pojam upućivanja u smislu članka 14. stavka 1. točke (a) Uredbe br. 1408/71 zato što djelatnosti u Belgiji obavlja bez vremenskog ograničenja, obavljajući glavni dio svojeg rada dijelom od kuće uz prešutni sporazum sa svojim poslodavcem.

28. Tekst iz članka 14. stavka 2. točke (b) pod i. Uredbe br. 1408/71 predviđa slučaj kada je dotična osoba „uobičajeno” zaposlena na državnom području dviju ili više država članica i također „djelomično” obavlja svoj posao na državnom području države članice svojeg boravišta.

29. Pojmovi upotrijebljeni u toj odredbi podrazumijevaju da mora postojati određeni minimalni rad obavljan u državi članici radnikova boravišta. Inače bi i zanemarivo ili povremeno obavljanje djelatnosti moglo aktivirati pravne posljedice članka 14. stavka 2. točke (b) pod i. Time bi se otvorila mogućnost zaobilaženja primjene kolizijskih pravila sadržanih u Glavi II. Uredbe br. 1408/71 [5].

30. Kao što je Sud već zaključio u pogledu samozaposlenja, riječ „uobičajeno” podrazumijeva da dotična soba uglavnom obavlja „značajne” djelatnosti na državnom području te države članice [6].

31. Tom tumačenju nije protivna presuda Calle Grenzshop Andresen, u kojoj je Sud smatrao da slučaj danskog radnika koji boravi u Danskoj, a zaposlen je u Njemačkoj, i koji redovito nekoliko sati svaki tjedan djelomično obavlja svoje djelatnosti u Danskoj, potpada pod članak 14. stavak 2. točku (b) pod i. Uredbe br. 1408/71 [7]. Dotična je osoba radila kao menadžer u poduzeću u Njemačkoj, blizu njemačko-danske granice, radeći za svojeg poslodavca otprilike 10 sati svaki tjedan u Danskoj, obavljajući poslove koordinacije i nadzora. Iz analize nezavisnog odvjetnika C. O. Lenza u tom slučaju jasno proizlazi da se djelatnost obavljanu u državi članici boravišta ne može smatrati beznačajnom [8].

32. Sud je u presudi Format Urządzenia i Montaże Przemysłowe zaključio da pri utvrđivanju toga treba li osobu smatrati „uobičajeno” zaposlenom na državnom području dviju ili više država članica u obzir treba osobito uzeti prirodu poslova definiranih ugovorima kako bi se utvrdilo potpadaju li predviđeni poslovi pod djelatnosti zaposlenih osoba koje pokrivaju, ne samo jednokratno, nekoliko državnih područja država članica te razmotriti stvarno obavljeni rad [9].

4 Presuda od 16. veljače 1995. (C-425/93, EU:C:1995:37, t. 13.)

5 Napominjem da članak 13. stavak 1. točka (a) Uredba br. 883/2004 mijenja kolizijsko pravilo koje se prethodno nalazilo u članku 14. stavku 2. točki (b) pod i. Uredbe br. 1408/71 time što uvodi zahtjev o „znatnom” dijelu djelatnosti koju osoba obavlja u državi članici boravišta.

6 Presuda od 30. ožujka 2000., Banks i drugi (C-178/97, EU:C:2000:169, t. 25. i navedena sudska praksa).

7 Presuda od 16. veljače 1995. (C-425/93, EU:C:1995:37).

8 Presuda od 16. veljače 1995., Calle Grenzshop Andresen (C-425/93, EU:C:1995:37, t. 15.), i mišljenje nezavisnog odvjetnika C. O. Lenza u predmetu Calle Grenzshop Andresen (C-425/93, EU:C:1995:12, t. 28. do 33.).

9 Presuda od 4. listopada 2012., Format Urządzenia i Montaże Przemysłowe (C-115/11, EU:C:2012:606, t. 44.-45.).

33. Iz te sudske prakse proizlazi da, kako bi se utvrdilo je li osoba „uobičajeno” zaposlena na državnom području druge države članice za potrebe primjene članaka 13. i 14. Uredbe br. 1408/71, u obzir valja uzeti opseg i značaj određenog posla, na osnovi ugovora kao i na osnovi rada koji je radnik stvarno obavio.

34. U ovom slučaju je iz zahtjeva za prethodnu odluku očito da radno vrijeme koje obuhvaća djelatnosti koje je osoba X obavljala u državi članici svojeg boravišta iznosi 6,5 % ukupnog radnog vremena u relevantnom razdoblju. Opseg rada stvarno obavljenog u Belgiji, prema mojem mišljenju, snažna je indicija da su te djelatnosti beznačajne u odnosu na ukupan ugovorni odnos ili, kao što Komisija predlaže, da ih se obavlja samo „povremeno”, u usporedbi s prevladavajućim dijelom njegovih radničkih dužnosti.

35. Trajanje rada nije po meni jedini odlučujući element. Potrebno je voditi računa i o drugim okolnostima, kao što su priroda djelatnosti i okolnosti u kojima se obavljaju [10].

36. U ovom slučaju su djelatnosti osobe X u Belgiji obuhvaćale povremene posjete klijentima i, uglavnom, rad od kuće, bez izričitog sporazuma s poslodavcem ili neke radne sheme.

37. Primjećujem da je jedna od prednosti – ili, za neke ljude, prokletstvo – digitalne ekonomije to što se od radnika može tražiti ili mu se može dopustiti da dio svojih uredskih poslova obavlja izvan ureda, po potrebi radeći od kuće.

38. Posebnost tako dogovorenog rada je u činjenici da može dovesti u pitanje pojam određenog mjesta rada, koje je relevantan čimbenik u određivanju države članice s kojom postoji najbliža veza u pogledu radnog odnosa. Osoba može raditi na daljinu na svojem računalu ili telefonu od kuće ili dok putuje i takav način rada može činiti značajan dio djelatnosti zaposlene osobe. Sud će u budućnosti morati odlučiti kako bi trebalo uzeti u obzir tu okolnost radi određivanja primjenjivog zakonodavstva o socijalnoj sigurnosti.

39. U ovom slučaju se to ne treba razmatrati jer postoje druge indicije – s obzirom na malu količinu rada i nepostojanje ikakvog strukturiranog plana u ugovorima – koji također upućuju na sporednu prirodu djelatnosti osobe X u njezinoj državi članici boravišta.

40. U slučaju kao što je onaj o kojemu je riječ u glavnom postupku, u kojem rad od kuće nije izričito propisan ugovorima o radu, nije dio strukturiranog plana i, štoviše, čini relativno malen postotak ukupnog radnog vremena, čini mi se potpuno neprikladno osloniti se na tu okolnost radi primjene članaka 13. i 14. Uredbe br. 1408/71.

41. Stoga smatram da se, u okolnostima kao što su one o kojima je riječ u glavnom postupku, djelatnosti koje radnik obavlja za istog poslodavca u drugoj državi članici, koje iznose otprilike 6,5 % radnog vremena, i koje se, usto, uglavnom obavljaju od kuće trebaju smatrati sporednima i da se stoga ne trebaju uzeti u obzir radi primjene članaka 13. i 14. Uredbe br. 1408/71. Osobu koja se nalazi u takvoj situaciji zbog toga treba smatrati uobičajeno zaposlenom u jednoj državi članici i na nju treba primijeniti zakonodavstvo određeno općim kolizijskim pravilom iz članka 13. stavka 2. točke (a) te uredbe.

10 Vidjeti u tom smislu presudu od 12. srpnja 1973., Hakenberg (13/73, EU:C:1973:92, t. 20.), i mišljenje nezavisnog odvjetnika C. O. Lenza u predmetu Calle Grenzshop Andresen (C-425/93, EU:C:1995:12, t. 32.).

42. Podredno smatram da je taj zaključak poduprt i pojmom „marginalnih djelatnosti” uvedenim člankom 14. stavkom 5. točkom (b) Uredbe br. 987/2009[11] i koji je objašnjen u Praktičnom vodiču što ga je, pod pokroviteljstvom Komisije, pripremila Administrativna komisija za koordinaciju sustava socijalne sigurnosti kao pomoć nacionalnim tijelima u primjeni kolizijskih pravila Uredbe br. 883/2004[12].

43. Iz objašnjenja danih u Praktičnom vodiču proizlazi da „marginalne” djelatnosti ne treba uzeti u obzir radi primjene kolizijskih pravila u pogledu osobe koja je zaposlena ili samozaposlena u dvije ili više država članica. Osobu koja obavlja marginalne djelatnosti u drugoj državi članici ne može se smatrati „uobičajeno” zaposlenom u dvije ili više država članica. Marginalne djelatnosti su nadalje određene kao djelatnosti koje su trajne, ali beznačajne u pogledu vremena i ekonomskog prihoda, pri čemu se primjera radi predlaže da djelatnosti koje čine manje od 5 % radnikovog redovnog radnog vremena i/ili njegove/njezine ukupne plaće treba smatrati marginalnima. Na marginalnost mogu također, na primjer, ukazivati priroda djelatnosti, okolnost da su samostalne ili ih se obavlja od kuće.

Zaključak

44. S obzirom na sva prethodna razmatranja predlažem Sudu da na prethodno pitanje koje je uputio Hoge Raad der Nederlanden (Vrhovni sud Nizozemske) odgovori na sljedeći način:

Uredbu Vijeća (EEZ) br. 1408/71 od 14. lipnja 1971. o primjeni sustava socijalne sigurnosti na zaposlene osobe, samozaposlene osobe i članove njihovih obitelji koji se kreću unutar Zajednice, u verziji kako je izmijenjena i ažurirana Uredbom Vijeća (EZ) br. 118/97 od 2. prosinca 1996., treba tumačiti na način da, u okolnostima kao što su one u glavnom postupku, radi primjene članaka 13. i 14. Uredbe br. 1408/71, osobu koja je zaposlena u jednoj državi članici, a ima boravište u drugoj, i koja je, u godini o kojoj je riječ, maleni dio svojeg posla za istog poslodavca – otprilike 6,5 % radnog vremena – obavljala u državi članici svojeg boravišta, uglavnom radeći kod kuće, treba smatrati osobom zaposlenom isključivo u prvoj državi članici.

11 Članak 14. stavak 5. točka (b) Uredbe (EZ) br. 987/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. rujna 2009. o utvrđivanju postupka provedbe Uredbe (EZ) br. 883/2004 o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti (SL 2009., L 284, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 5., svezak 2., str. 171.), kako je izmijenjena Uredbom (EU) br. 465/2012 (SL 2012., L 149, str. 4.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 5., svezak 6., str. 328.), propisuje: „5.b Marginalne djelatnosti se zanemaruju za potrebe određivanja primjenljivog zakonodavstva na temelju članka 13. osnovne Uredbe. …”.

12 Komisijin Praktični vodič od prosinca 2013. o zakonodavstvu primjenjivom u Europskoj uniji (EU), Europskom gospodarskom prostoru (EGP) i u Švicarskoj, str. 27.